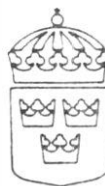

Motion till riksdagen

1985/86:A461

Hans Petersson i Röstånga m. fl. (fp)

Regionalpolitiska åtgärder i Malmöhus län

Mot. 1985/86: A461

Elegi från Skåne

"Skåningarnas makt", skriver Sydsvenskan, "decimeras alltmera tyvärr.

Tänk, förr sköttes Sveriges regering av gubbar med skorrande r.

Ja, vem minnes ej statsråden Möller och Sköld och Per Albin i fornstora dar?

Men bland dagens svenska ministrar finns ej något skåniskt exemplar.

Och i stället för Wehtje, Dunker och Roos som regerade i industrin
kommer lejon från Kairo och Göteborg och tar över varenda maskin.

Sonessons styckas, Cardo köps upp, Tetra Pak schappar till syd
och klassiska Skånska Cement byter namn och flyttar till Danderyd.

Det är dags att slå näven i bordet nu", slutar Sydsvenskans klagosång.

Och i tisdags sa Cardos styrelse NEJ – en revolt är kanske på gång?

JESPER
DN (860117)

En revolt är kanske på gång? skaldar signaturen JESPER i DN. Fullt så allvarligt är det kanske inte, men nog är stämningarna i Malmöhuslän och i Malmöområdet i synnerhet, revolutionära. Arbetsmarknaden försämras, kapitalströmmarna går norrut, avgörande beslut för många skånska företag fattas i Stockholm, osv.

De senaste veckorna har stort intresse koncentrerats till Malmöregionen. Den akuta krisen vid Kockums har visat på problemen även utanför länet. Kanske problemen i Malmöhus län efter alla år av "upplysningsarbete" från skånska politiker nu blivit av riksintresse. Hittills har intresset mest koncentrerat sig till valår, då ledande politiker rest runt och talat vackert och påstått sig vara medvetna om våra problem. Men därvid har det stannat.

Den tidigare utvecklingen i Skåne och Malmöhus län är sedan början av 1970-talet ett minne blott. Då var Malmöhus län en landsända som enbart sammankopplades med framtidstro och expansion. Regionen ansågs överhettad och det fanns många stolta planer på en Örestad, som skulle vara ett ekonomiskt centrum och omfatta även Köpenhamn och Själland.

Läget är i dag bekymmersamt. Det krävs extraordinära insatser för att skapa en ny framtidstro i vår landsända. Den har unika möjligheter att åter blomstra. Det utmärkta geografiska läget, yrkeskunnig arbetskraft, goda utbildningsmöjligheter, korta avstånd, närhet till Europa m.m. borde tas till vara för att utveckla länets möjligheter.

Bakgrund

Strukturförändringar måste vi acceptera, men samtidigt arbeta för att de negativa verkningarna begränsas genom framför allt en aktiv näringspolitik kombinerad med arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Det är av största vikt under de närmaste åren att skapa fler arbetstillfällen i utvecklingsbara branscher och företag med egen livskraft. På sikt är detta det enda sättet att få tryggare arbetsmarknad och få fart på regionens näringsliv.

Den allmänna konjunkturuppgången har betytt ökad orderingång för länets industrier och ökat investeringsviljan. Men tyvärr har införandet av löntagarfonder inverkat menligt på investeringsviljan och framtidstron bland länets företagare. Likasa har de orimliga skatteförhållandena vid arvsskifte säkerligen medverkat till att länet och Lund förlorat ett av sina mer lyckosamma företag – Tetra Pak. Företagets huvudkontor ligger inte längre i Sverige, vilket är ytterst olyckligt och på sikt kan medföra förlust av arbetstillfällen i Sverige och regionen. Regeringens allmänna ekonomiska politik och förståelse för företagens villkor är därför självfallet oerhört betydelsefull för företagsklimatet.

Folkpartiets förslag för att få fart på Malmöhus län är en kombination av gammalt och nytt, stort och smått. Tillsammans med en framsynt ekonomisk politik i allmänhet bör våra förslag ge möjlighet att ytterligare stärka Skåne och Malmöhus län.

Det är vår övertygelse att om företagen får agera så fritt som möjligt – utan statliga och kommunala direktiv – ges de bästa förutsättningarna för expansion och ökad sysselsättning.

Mot. 1985/86
A461

Näringsliv

En mycket viktig del av länets näringsliv utgörs av mindre och medelstora företag. De stora företagen är givetvis viktiga för vårt läns välstånd, men de nya jobben skapas i de mindre, med mindre byråkrati och större experimentlusta. Vi har flera exempel på hur initiativrika människor börjat i det lilla och därifrån skapat stora framgångsrika företag. Den typ av industribyar som uppförts i bl.a. Malmö, Fosieby, är ett fint exempel på nytänkande på företagssidan.

Samverkan med Lunds universitet bör kunna utvecklas ytterligare för att främja nya idéer och ytterligare differentiera länets näringsliv. En mer offensiv marknadsföring av regionen och dess näringsliv kan bl.a. ske genom in- och utländska mässor. På sikt är detta det enda sättet att få tryggare arbetsmarknad och få fart på regionens näringsliv. I Skåne finns en stor och outnyttjad industrisektor, där regionen är absolut ledande i landet. Det är den polymera industrin, företag som tillverkar kemiska produkter, allt utom färg och läkemedel. Masterplast i Helsingborg, Ystad Polykemi och ett kemiföretag i Örkelljunga är några exempel. De stora inom branschen är Perstorp och Trelleborg AB. Alla använder olja som basmaterial.

Vi måste se till att inte också dessa företag äts upp av framsynta bolag utanför Skåne. De är mycket litet uppmärksammade än så länge och har lysande framtidsutsikter på grund av ett stadigt sjunkande oljepris.

Utvecklingen för företag i allmänhet med upp till tjugo anställda har varit positiv under de senaste tolv månaderna. För framtiden emöter man emellertid en relativ försämring. Enligt Småföretagarbarometern 1985 är detta mer uttalat i Skåne-Blekinge-regionen än i landet i genomsnitt. Prognosen visar också på en framtida stagnerande sysselsättningstillväxt, dvs. svagare ökning än tidigare i Skåne-Blekinge än i övriga landet.

Hela 51 % av företagen i Skåne-Blekinge uppger sig ha kostnadsökningar större än inflationen, medan bara 9 % av företagen kunnat öka priserna mer än inflationen mot 13 % i hela Sverige.

För hela 43 % av företagen i regionen har överskottet minskat jämfört med 33 % i övriga landet. Också i framtiden är det fler i denna region som tror att överskottet minskar än riksgenomsnittet. Lönsamhetssituationen är ungefär densamma i denna region som för riket i övrigt. Dock har utvecklingen under de senaste tolv månaderna varit betydligt sämre än riksgenomsnittet. För nära hälften av företagen har lönsamheten försämrats i regionen.

Arbetsmarknad

Fortfarande är arbetsmarknadsläget i länet allvarligt, även om antalet arbetslösa minskade något under det gångna året. Totalt står ca 28 000 personer ut-

anför den reguljära arbetsmarknaden. Knappt 16000 personer är öppet arbetslösa, övriga är sysselsatta genom arbetsmarknadspolitiska åtgärder. I december 1985 fanns 15 223 kvarstående arbetslösa i M-län; samtidigt fanns 1 176 kvarstående lediga platser, en utomordentligt kraftig obalans i förhållandet arbetslösa resp. lediga platser. M-län har såväl reellt som procentuellt väsentligt högre arbetslöshet än övriga landet. Härtill kommer hotet om stora nedläggningar vid Kockums.

Mot. 1985/86
A461

Arbetsdelning – värt att pröva

Redan för två år sedan föreslogs från fp-häll försök med frivillig arbetsdelning. Detta är det med tanke på arbetsmarknadssituationen än mer värt att upprepa.

Vi glider alltmer in i ett postindustriellt samhälle, där industriproduktionen på område efter område byggs upp kring datorer och robotar. Antalet arbetstillfällen i industrin kan därför väntas fortsätta att minska även vid en konjunkturuppgång. Hur skall man i ett sådant perspektiv kunna ordna meningsfullt arbete åt alla?

Den offentliga sektorns storlek och dess påverkan på samhällsekonomin i sin helhet debatteras flitigt. Det hävdas ofta att den offentliga sektorn med nuvarande förutsättningar inte kan öka antalet arbetstillfällen ytterligare. Men problemet med den offentliga sektorn är inte dess storlek utan det sätt på vilket den betalas. Så länge vi envisas med att i allt väsentligt betala servicen kollektivt genom skatter finns det säkert en gräns. Ett alltför högt skatteuttag påverkar arbetsviljan. Avgifts- och skattebelastningen på arbetsinkomsterna i Sverige är redan den högsta i världen och kan inte ökas så mycket mer. Vill man öka tjänsteproduktionen av efterfrageskäl eller genom att ge sysselsättning måste man därför angripa problemen på ett fördomsfritt sätt.

Det kanske inte är nödvändigt att så stor del av tjänsteproduktionen utförs av samhället. En del av samhällsservicen kan föras över till den enskilda sektorn. I viss utsträckning skulle det kunna innebära en bättre effektivitet. Inom den kommunala verksamheten kan en övergång till ökad finansiering med taxor och avgifter skapa ekonomiska förutsättningar för att åtminstone hålla antalet sysselsättningsstillfällen konstant, men resultatet av dylika insatser kommer sannolikt att föra med sig ett större kostnadsmedvetande och därmed blir tjänstesektorn mer pris- och konjunkturkänslig.

Följderna blir också att antalet sysselsättningsstillfällen inom tjänstesektorn stagnerar eller ökar mycket långsamt. För att lösa sysselsättningsproblemen och skapa arbete åt alla krävs det därför också andra åtgärder. Det är en angelägen samhällsuppgift att samtidigt som vi försöker öka den totala mängden arbete i samhället också verka för att detta arbete fördelas mellan alla som kan och vill arbeta.

Arbetsdelning som en metod att få fram de nödvändiga arbetstillfällena diskuteras nu allt oftare. En del kommer säkert att motsätta sig detta. Kritiker till arbetsdelning är oftast personer som har sysselsättning och därför är mindre engagerade för dem som står utanför arbetslivet och deras problem. Att skapa bättre arbetsförhållanden och åstadkomma högre lön för

dem som redan har arbete blir helt naturligt de fackliga organisationernas huvuduppgift. Mot detta står behovet att kunna ge så många människor som möjligt arbete. Om försöken att öka den totala arbetsmängden inte ger resultat måste vi ompröva fördelningen av det arbete som står till buds. Arbetsdelning ger fördelen att flera människor kan få sin försörjning och sin identitet i samhällsgemenskapen genom sitt arbete. Inom många sektorer av näringslivet kan en förkortning av arbetstiden dessutom ge möjligheter att bättre kunna utnyttja maskiner och annan teknisk utrustning genom att produktionen läggs om till tväskift. I den kommunala förvaltningen kan den motsvaras av t.ex. ökat öppethållande eller kortare handläggningstider. Därigenom skulle servicen till allmänheten öka.

En arbetstidsförkortning på grund av arbetsdelning måste emellertid med nuvarande ekonomiska förutsättningar medföra en minskad arbetsinkomst och därigenom i någon mån en sänkt levnadsstandard. En arbetsdelning och arbetstidsförkortning är kanske trots allt det mest sociala sättet att lösa sysselsättningsfrågan på. Det vore en katastrof om vi i det svenska samhället skulle få en stor grupp människor som står utanför arbetsmarknaden eller endast får göra korta inhopp i den under sitt liv. Vi får då ett i vid mening socialt samhälle som låter människor med sämre förutsättningar bära bördorna av andras välfärd.

Satsa på ungdomen

Arbetslösheten bland ungdomarna i länet är svår. Antalet arbetslösa ungdomar, 16–24 år, var för M-län i december 1985 7,8 % (övriga landet 5,7 %). Kommuner som är värst drabbade är Sturup, Trelleborg, Ystad, Helsingborg samt Malmö. Folkpartiet anser att det finns anledning att pröva olika vägar för att komma till rätta med detta allvarliga problem.

Några huvudpunkter:

- Ungdomar skall få hjälp och stimulans att starta eget.
- Statsbidraget till lärlingsplatser bör förbättras så att arbetsgivarna motiveras att anställa flera lärlingar.
- Ungdomsplatserna, som nu finns som heltidsarbeten för 16–17-åringar, bör utvidgas att också omfatta 18–20-åringar. Arbetsmarknadens parter bör förhandla om lönevillkoren. Byråkratiska hinder måste också undanröjas för att underlätta det för ungdomarna. Ungdomsplatserna bör också omfatta platser på den privata sektorn.
- För att ungdomsarbetslösheten skall kunna bemästras och så långt möjligt undanröjas krävs en ambitionsnivå att rejält samordna skolpolitiska och arbetsmarknadspolitiska åtgärder.
- Därmed måste arbetsmarknadens parter också vara öppna för en diskussion om lägre ingångslöner för ungdomar.

Situationen bland ungdomarna är så allvarlig att det är vår förhoppning att inte ideologiska motsättningar borde få sätta käppar i hjulet för att i länet genomföra ett pilotprojekt med lägre ingångslöner för ungdom.

Jordbruket ger oss inte bara livsmedel. Det håller landskapet öppet och ger mycket av den skönhet vi förknippar med vår landsända. Folkpartiet värnar om lantbruket och den levande landsbygden. Dock innebär den höga graden av mekanisering och den stora användningen av kemikalier miljöproblem som vi måste komma till rätta med.

Vårt län har jordbruks- och skogsmark som hör till världens mest högproduktiva. Men vi har också glesbygdsområden med små jordbruksenheter och lågvärdig jordbruksmark. Jordbruksmarken i vårt län är starkt hotad. Vår bästa jordbruksmark hotas av bebyggelse och väganläggningar. Trots att västra Skåne hamnat i det ekonomiska bakvattnet fortsätter exploateringen. Den mindre produktiva jordbruksmarken hotas av nedläggning till följd av dålig lönsamhet. Sverige har i dag överskott på jordbruksprodukter. Röster har därför höjts för att jordbruksarealen borde minskas. Vårt län har landets bästa akerjord. Att värna om denna är av allra största vikt. Folkpartiet anser att den mest högproduktiva marken endast i undantagsfall skall få användas till annat än jordbruk.

De funktioner som kan leda till att vi framöver inte kommer att ha något överskott av lantbruksprodukter är följande:

Jordbrukets miljöpåverkan

Jordbrukets produktionsmetoder har förändrat landskapsbilden. Djur- och växtlivet har utarmats. Landskapet har blivit kalt och trädfattigt och inget hindrar vinden att åstadkomma jordflykt och snökaos.

Jordbruket medverkar till försurning och därmed till skogsdöden.

Utsläpp av gödande ämnen från jordbruket åstadkommer stora skador. Särskilt Ringsjön är i farozonen.

Produktion av annat än livsmedel

Under senare tid har möjligheten alltmer aktualiserats att använda spannmål för etanolframställning för utblandning av bensen. Även om det inte nu kan fastställas om detta är en realistisk möjlighet, bör vi räkna med att framöver kunna producera annat än livsmedel i jordbruket.

Fullskaleanläggningar för etanolframställning bör ligga i ett område med stor överskottsproduktion av spannmål. Mellanskåne bör – enligt vår uppfattning – vara en lämplig placering.

Tillgången på energi

Energi kommer att bli allt dyrare. Då framställningen av konstgödsel är mycket energikrävande kommer denna att bli dyrare framöver. Detta leder till mindre användning av konstgödsel och därmed kan inte dagens skördar

drivas fram. Jordbrukets sårbarhet har dessutom ökat genom den oerhört energikrävande produktionen.

Mot. 1985/86
A461

Stordrift

Genom stordrift i djurhållningen har produktionsmetoder utvecklats som innebär att djur behandlas illa. Folkpartiet anser att större hänsyn bör tas till djurens förhållanden. Denna stordrift kan också leda till sanitära problem för de omkringboende.

Miljö

Folkpartiet står som parti fritt från starka intressegrupper. Det ger folkpartiet särskilda förutsättningar och därmed ett särskilt ansvar att föra en medveten och radikal miljöpolitik.

Folkpartiet vill att hänsyn till miljön skall ingå som en naturlig del i all verksamhet. Det är nödvändigt att miljövården i högre grad inriktas på förebyggande åtgärder.

Folkpartiet anser att marknadsekonomin skall utnyttjas för att främja en god miljö. Detta kan ske genom att avgifter läggs på miljöstörande verksamheter så att miljökostnaderna räknas in vid produktionen. I dag finns det en lång rad kostnader som får bäras av andra än dem som producerar eller konsumerar varan.

För oss som bor i ett jordbrukslandskap är det speciellt viktigt att uppmärksamma jordbrukets miljöeffekter. Jordbruket har helt förändrat landskapet. Där det förr fanns alléer, dungar och vattensamlingar finns nu bara ett kallt jordbrukslandskap. Djur- och växtlivet är utarmat. Med ett jordbruk som tar större hänsyn till miljön kunde landsbygden bli attraktiv för såväl dem som bor där som för städernas människor. Mindre upplagring av gifter i marken och en trädvegetation som hindrar jordflykt gynnar även jordbrukets intressen.

Folkpartiet vill verka för att det befintliga trädbeståndet värnas och att nyplanering sker.

Till den traditionella skånska landskapsbilden hör alléer, trädridåer och dungar, och vi bör göra allt för att bevara den. Dess värre har många alléer och trädridåer försvunnit under senare tid, och fler hotas. Detta medför inte bara en direkt försämring av landskapsmiljön utan har också förorsakat jordflykt och bidragit till trafikkaoset under snöperioder.

Alltmer av tidigare lövskogs- eller jordbruksmarker planteras med barrskog. Denna utveckling är ett hot mot den skånska landskapsbilden och måste motverkas. Även med tanke på de nya barrträdens sämre motståndsförmåga mot försurning är denna utveckling olycklig.

Folkpartiet vill uppdraga åt de regionala organen att studera möjligheter till ytterligare trädplantering, helst då av pil som är en del av den traditionella skånska landskapsbilden.

Skånes landskapsbild inrymmer inte endast böljande åkrar utan även bety-

dande skogsarealer. På senare tid har allt fler alarmerande rapporter om skogsdödens härjningar i Centraleuropa inkommit. Orsakerna till skadorna är flera. Begränsning av utsläpp från förbränningsanläggningar är nödvändig. Ytterligare undersökningar av skogsskadorna beroende på klimat, jordmån, markgödning m.m. bör också genomföras.

Försurningen har också drabbat de skånska skogarna, bl.a. håller den riks-kända "urskogen" i Dalby på att förstöras.

Vatmarkerna är ett viktigt inslag i både skogs- och kulturlandskapet. De är viktiga för rekreation och ekologiskt nödvändiga. Det sydvästska landskapet kan med hjälp av forskning och ekonomiska stimulansåtgärder förändras från att i dag vara ett hinder i det högeffektiva jordbruket till att bli av ekonomiskt intresse genom vattendrift. Pågående försök med fisk- och kräftodling kan visa vägen. En av våra svårast hotade sjöar är Ringsjön. Folkpartiet har ställt sig bakom "Lex Ringsjön", som innebär restriktioner för jordbruket kring sjön och vill verka för att detta försök att rädda Ringsjön fullföljs. Om så kan ske vill folkpartiet att kunskaperna härifrån används för att rädda andra sjöar och vattendrag.

Öresund har länge använts som en sopstation och livet i Öresund är hotat. Kommuner och industrier längs Öresund måste minska sina utsläpp i havet och samtidigt måste ökad press utövas på danska myndigheter för att de skall tillse att utsläppen från Danmark minskar.

Skyddet av kusterna

Erosionen vid stränderna vid Löderup är ett betydande markproblem. Myndigheternas försök att bromsa havets vilja är än så länge fåfängt och bara av uppehållande karaktär.

Årligen försvinner strandmark längs den skånska kusten och hus hotar att rasa i havet. Problemet är känt även i andra länder. Vi förordar att det görs en sammanställning av den forskning som finns på området även utomlands. Genom en sådan bör de kommuner som drabbas kunna få uppslag till hur de skall kunna skydda sina stränder. Sammanställningen bör lämpligen kunna göras av naturvårdsverket. Enligt vad vi erfarit skall en kongress om erosion hållas under våren. Det betraktar vi som ett framsteg. Men självklart kvarstår vår upplåtning om en sammanställning av den samlade forskningen om stranderosionen.

Forskning och utbildning

Universiteten med en kvalitativt högtstående forskning och utbildning är viktiga för Sveriges utveckling både ekonomiskt och socialt. Inom universitetens forskning är grundforskningen central, eftersom den ger basen för tillämpad forskning och utveckling. För budgetåret 1986/87 är Lunds universitets omsättning 1,2 miljarder kronor, därav statliga pengar ca 700–800 milj. kr. Andelen av universitetets forskningsresurser som tillförs från externa källor (både statliga och icke-statliga) är i dag ca 45 % mot 30 % 1979/80. Andelen stat-

liga medel utanför budgeten har inte ökat särskilt mycket, utan det är ca 10 % av de totala resurserna som kommer från privata finansörer (för sex-sju år sedan var det 1 %). Detta är en otrygghet för forskningsverksamheten i det långsiktiga perspektivet. Det är viktigt med balans mellan externa medel och fakultetsanslag.

Under senare år har en decentralisering av vissa uppgifter skett inom högskolesektorn. Detta har inneburit att man på lokal nivå fått ökade befogenheter och därmed också ökade krav på sig. Tyvärr har inte decentraliseringen inneburit att man friare får använda tilldelade ekonomiska resurser.

Byråkrati

Ett effektivt resursutnyttjande förutsätter att en högskola får ett totalansvar för sin verksamhet. Inom den skall sedan decentralisering av ansvaret ske till institutionsnivå. Ett sådant beslutssystem har länge varit självklart utanför högskolan. Detta borde kunna prövas exempelvis när ADB-linjerna skall överföras till statligt huvudmannaskap från primärkommunerna och de samtidigt skall förlängas från 40 till 60 poäng. I södra högskoleregionen finns sådan ADB-utbildning bl.a. i Växjö.

I nuvarande ordning finns risken att besparingar tvingas fram just på de punkter där behoven är som störst och att verksamheten stängs in i en otidsenlig tvångströja av centrala, generella beslutsordningar. Folkpartiet har länge ansett att regionstyrelserna bör tas bort – de är en onödig byråkratisk omväg för beslutsfattande. Vi strävar efter att få färre beslutsnivåer och därmed besluten av högre kvalitet och med större verklighetsförankring. Ett bra exempel är att i åretsbudget fick Lund ett nordiskt lektorat i finska – man hade ansökt om ett i danska.

Kontaktsekreterare

I södra högskoleregionen har man byggt upp ett utmärkt samarbete mellan universitet/högskolor och näringslivet. Detta har kunnat ske med hjälp av regionala kontaktsekreterare. Denna organisation är till stor hjälp även för teknikspridningen i landet.

Forskningshyar

Lunds universitet är en viktig resurs för näringslivet i södra Sverige, och industrier med anknytning till universitetets forskning är mycket framgångsrika. Universiteten satsar på framtidsområden som datateknik, elektronik, bioteknik och livsmedelsteknik.

Forskningsbyn IDEON är ett lysande exempel på vad som kan åstadkommas i samarbete mellan forskning och näringsliv. Den är en injektion av vitalitet och idén sprider sig till andra universitet. När utvecklingsarbetena i IDEON framskridit längre kommer de att ge arbeten i regionen även på

mindre orter.

Inom sjukhusområdet runt omkring S:t Lars sjukhus byggs nu en teknikpark. Det finns intresse för motsvarande satsningar också inom områden runt S:t Maria i Helsingborg. Det är viktigt att stödja det projektet för att få spridning i regionen för utvecklingsinsatserna.

Ett ekonomicentrum kommer att byggas i anslutning till forskarbyn.

Det är viktigt att få till stånd ett vidgat samarbete mellan olika delar i Lunds universitet. Ekonomer, beteendevetare och humanister bör kunna bidra till de tekniska utbildningarna med en vidgad kunskapssyn. Ett vidgat sådant samarbete bör också följas av forskningssamarbete. De beteendevetenskapliga ämnena koncentreras till gamla lasaretsområdet i centrala Lund – de har alltså en central placering inom universitetet lokalmässigt.

Mot. 1985/86
A461

Humanistisk forskning

Den humanistiska forskningen är viktig för att människor skall kunna uppleva identitet och sammanhang. Den medverkar till en förbättrad insikt om de historiska ideologiska och värdemässiga faktorer som varit verksamma i utvecklingen av det nutida samhället. En framgångsrik humanistisk forskning ger perspektiv och kunskap om företeelser i vår egen tid. Att förstå kulturarvet är att förstå sin egen tid. I linje med folkpartiets betoning av hjälp till utländerna ligger behovet av globalt inriktad forskning om främmande religioner och kulturer.

Teknisk-naturvetenskapliga utbildningen

Till Tekniska högskolan bör ett verkstadstekniskt centrum för utveckling knytas, detta bör förläggas lokalmässigt till Malmö. Elektronikcentrum är också under diskussion. Det är mycket intressant och bör, när det kommer till stånd, förläggas till Fosie Farm i Malmö eftersom där redan finns högteknologiska företag som är tänkbara samarbetspartners. Men elektronikforskningen i Lund är styvmoderligt behandlad av regeringen. Speciellt de anslag som gäller utrustning – det behövs avsevärt större resurser för att kunna initiera och leda elektronikutvecklingen. Även forskartjänster behövs inom de nya ämnesområdena, annars kommer de snabbt att utarmas på forskare. Dessa frestas att flytta till forskarbyarna. Det är mycket viktigt att det finns en balans mellan högskolans resurser och näringslivets.

Livsmedelsforskning – bioteknik

Det finns i dag tendenser till koncentration av biotekniken till Uppsala. Det vore synnerligen olyckligt, eftersom det är i Skåne som merparten av landets livsmedel produceras. Skåne har också en stark forskningstradition inom området. Skånes livsmedelsindustri är mycket väsentlig för landets totala försörjning och har 30 % av landets produktionskapacitet. Här finns också ett

stort antal av företagen i branschen, som är stora både nationellt och internationellt. Livsmedelsforskningen i Lund är unik i världen. Den har utvecklats i nära samarbete med livsmedelsindustrin. En stor del av forskningen ligger i Kemi Centrum som är norra Europas samlade enhet för forskning och utbildning inom kemi och bioteknik.

Mot. 1985/86
A461

Utbilda andra än studenter

Universitetet i Lund och även de regionala högskolorna kommer i ökad grad att ge vidare- och påbyggnadsutbildning för näringslivets folk i resp. region. Det är ett bra sätt att knyta samman de intressen som måste samarbeta för att behålla utbildningarnas relevans på de lägre nivåerna. Industrin betalar för att få utbildning till sitt folk – men kräver naturligtvis att utrustning och undervisningsmaterialet inte skall vara alltför omoderna. Detta ger i vissa fall problem, eftersom staten satsar för litet på inventarier och ersättningsutrustning.

Vi kan inte underlata att påtala den stora del av de statliga nedskärningarna som drabbat Lunds universitet. Tandläkarutbildningen är ett exempel. Ett annat exempel är fjolärets neddragning av geovetarlinjen. Hela nedskärningen togs i Lund medan Stockholm och Uppsala var oförändrade. Även lärarhögskolan i Malmö har drabbats hårt av de senaste årens inskränkningar.

Vårdutbildningar

Vårdutbildningarna i Skåne har dels statlig huvudman (sjukgymnasterna) dels landstingskommunal (sjuksköterska, arbetsterapi, med.tek.ass., lab.ass.). En utredning om att överföra sjukgymnastutbildningen i Lund till landstinget pågår. Det är bara Lund och Stockholm som har statlig huvudman.

Folkpartisterna i Skåne vill arbeta för att de kommunala högskoleutbildningarna på sikt överförs till staten. Det skulle ge bättre forskningsanknytning och därmed bättre kvalitet och bättre möjligheter till samordning och integrering med övrig universitetsutbildning. Organisationerna av sjukgymnastutbildningen i Lund visar, att den har bättre forskningsanknytning och därmed bättre kvalitet och bättre möjligheter till samordning och integrering med övrig universitetsutbildning än de med kommunal huvudman. Ges utbildningen ny huvudman förloras professuren i sjukgymnastik (f.n. den enda i landet).

I ett läge då behoven av forskning är större än någonsin och kritik hörs (Norge vill inte erkänna den svenska sjuksköterskeutbildningen som underlag för tjänster i Norge – och våra sjukgymnaster erkänns inte i Schweiz!) är det föga klokt att försvåra forskningsanknytningen där den redan finns.

Universitetsbiblioteket i Lund är vitalt för södra högskoleregionen. Dess ställning hotas av att anslagen inte är tillräckliga, mycket beroende på att biblioteket också har en funktion som nationalbibliotek för reservexemplaret.

Detta utvecklas ytterligare i motion 1985/86:Ub570 som vi hänvisar till.

Kollektivtrafiken

Vi erinrar oss att för mindre än sex år sedan förordade statens järnvägar en total nedläggning av lokaltågtrafiken på de bandelar som pågatågen i dag trafikerar. I dag diskuterar man nedläggning av persontrafiken på likvärdiga bandelar t.ex. Malmö–Ystad och Eslöv–Höör. Persontrafiken är sedan många år borta på Malmö–Trelleborg! Trots att järnvägen bevisligen har möjlighet att utvecklas positivt om man ger den chansen, är stora delar av det kvarvarande skanska järnvägsnätet föremål för utredningar som ensidigt syftar till att få bort trafiken. Detta ärså mycket mera förvånande och beklagligt eftersom flertalet av dessa banor går mellan förhållandevis stora tätorter och genom tätbefolkade bygder.

●ovissheten och pessimismen vad beträffar den spårbundna kollektivtrafiken påverkar tyvärr utvecklingsmöjligheterna negativt i både Malmöhus och Kristianstads län. Här är Österlen ett talande exempel. En tidigare blomstrande bygd har drabbats av "Norrländssjukan" till följd av flera järnvägsnedläggningar på senare år.

Sträckan Ystad–Tomelilla–Simrishamn har tillfälligt räddats genom insatser av berörda kommuner. Den framtida ovissheten betyder dock att företag tvekar att slå sig ned i en bygd som i en nära framtid kan bli utan spårförbindelse med omvärlden. Lika självklart tvekar unga familjer att bygga och bo i ett område med otillfredsställande kollektivtrafik. Det är tragiskt att konstatera att vår förmåga att ta itu med dessa problem tycks avta trots ständigt ökande olje- och bensinpriser, ökat medvetande om miljöns betydelse för vår hälsa och natur och sist men inte minst de sysselsättningseffekter inom Sverige som en medveten satsning för med sig.

Regeringen gav i somras SJ tillstånd att riva upp spåren på järnvägssträckan Dalby–Tomelilla. Vi måste acceptera detta olyckliga beslut, men hävdar att i varje fall banvallen bör bevaras för att i dagsläget kunna användas som cykel- eller vandringsled. På så sätt bevaras för framtiden den banvallen till dess ett nytänkande för spårbunden trafik vinner gehör.

Folkpartiet anser därför att

- Malmö–Ystad snarast bör elektrifieras.
- pendeltåg bör inrättas på denna sträcka samt på Malmö–Trelleborg, Arlööv–Lomma–Kävlinge och Eslöv–Höör.

Riksdagsbeslut 1978 slog fast att en huvudman inom varje län skulle ha ansvar för kollektivtrafiken på landsvägarna.

Redan då påpekade skåningar att för Skånes del var beslutet dåligt, eftersom landskapet Skåne delas i två län och länsgränsen fungerar som en spärr (administrativt).

Dagens erfarenheter visar att det behövs förändringar i trafiken i regionen. Människor kan t.ex. inte förstå att bussar och tåg inte har samordnade tidtabeller (länsgränserna syns ju inte). I dag är de skilda huvudmannaskapen ett hinder för ökad användning av kollektivtrafiken.

Sturup

Sturup är Sydsveriges enda internationella flygplats. Med tanke på dess kapacitet och det stora befolkningsunderlaget måste det vara möjligt att utnyttja Sturup i högre grad för internationellt flyg. Det skulle också med säkerhet vara av stor betydelse för regionens företag om internationella kunder – nästan undantagslöst flygburna – kunde nå regionen direkt från de stora europeiska flygplatserna i stället för att behöva ödsla tid på färje- eller osäker pendeltrafik från Kastrup. Marknadsundersökningar som har gjorts i regionen visar att det finns stort intresse för en reguljär flyglinje Malmö–Zürich. Andra utrikeslinjer av intresse är Frankfurt och Zürich.

Vi anser att direktlinjer från Sturup till London, Frankfurt och Zürich bör eftersträvas.

SAS verkar vara måttligt intresserat av Sturup, sånär som den lönsamma flyglinjen till Stockholm. Om SAS inte vill inrätta ytterligare internationella flyglinjer från Stockholm tycker vi att koncession skall ges till intresserade flygbolag typ Finnair, Lufthansa eller Malmö-Aviation.

Svävarterminalen i Malmö tycks ytterligare ha försämrat pendelflyget Kastrup–Sturup. Enligt vår uppfattning är en väl fungerande flygpendel nödvändig för att göra Sturup attraktivt som storflygplats. När det gäller samarbetet olika flygplatser emellan anser vi att det bör till ett nytänkande. Det talas ofta om att trafiken på Arlanda nått en sådan omfattning att det nu finns problem. Enligt vår uppfattning bör det därför komma till ett samarbete mellan flygplatserna i Göteborg och Malmö. En tänkbar internationell linje är Göteborg–Sturup–Hamburg. För att minska Arlandas flygrörelser bör kanske framtidens resenärer från Sydsverige till Norrland färdas via Göteborg.

Öresundsförbindelserna

För Malmöhus län betyder förbindelserna med Danmark mycket, men de är lika viktiga för resten av Sverige. Fasta förbindelser över Öresund har diskuterats i flera decennier. Ovissheten om en sådan skall komma till stånd och var den i så fall skall lokaliseras har bundit och försvårat kommunernas planering alltför länge.

På längre sikt anser folkpartiet att fasta förbindelser bör komma till stånd. Vi är beredda att acceptera de lösningar som byggnadstekniskt, kommunikationstekniskt och miljömässigt visat sig vara bäst under förutsättning att lösningen innefattar sparbunden trafik.

De senaste decenniernas diskussioner kring Öresundsförbindelserna har lärt oss att Öresunds- och kontinentförbindelserna måste få en helhetslösning. Privat finansiering och avgifter kan mycket väl tänkas. Det är av yttersta vikt att de pågående förhandlingarna med Danmark kommer till snabbt beslut. Det är nödvändigt att förbättra färjeförbindelserna för såväl passage-rare-, gods- som järnvägstransporterna. Det är också angeläget att satsningar sker för direkta, billiga och tidsenliga båtförbindelser mellan Malmö och centrala Köpenhamn.

Staten har ett ansvar för att förbindelserna över Sundet styrs på ett rimligt sätt. I dag verkar det vara angelägnare att ordna fördelar för svävartrafik Malmö-Kastrup (affärsresor till högt pris) än att lätta på Lex Öresund så att de vanliga båtarna kan klara konkurrensen och erbjuda rimliga biljettpriser.

En förutsättning för goda färjeförbindelser över Öresund mellan svenska och danska hamnar är att rederierna kan finansiera verksamheten genom traditionella företagsekonomiska principer.

Folkpartiet i M-län ser det därför som ytterst angeläget att åtgärder omgäende vidtas för att förbättra färjetrafiken över Sundet. Vi har flera gånger påpekat den negativa betydelse som den s.k. Lex Öresund har på färjetrafiken. En översyn av Lex Öresund är nödvändig som omfattar:

- översyn i syfte att ändra den s.k. Lex Öresund,
- att beslut om den långsiktiga planeringen av Öresundstrafiken fattas under 1986 - en helhetslösning,
- att stödåtgärder i första hand inriktas på direkta förbindelser mellan Malmö och centrala Köpenhamn,
- att konkurrens och valmöjligheter främjas i Öresundstrafiken.

Övrigt

Tanken på ett idrottsgymnasium med betoning på handboll är fortfarande levande i Ystad. Få kommuner har som Ystad en tradition att bevara när det gäller just handboll. Vi återupprepar därför ett tidigare förslag om en breddning av gymnasieutbildningen i Ystad med en idrottslinje med anknytning till handboll.

I Helsingborg finns en stor fotbollstradition och en utomordentlig bredd vad gäller ungdomsfotboll. Med det stora fotbollskunmandet och intresset som finns bör Helsingborg erhålla en idrottslinje med inriktning på fotboll som ett alternativ inom gymnasieutbildningen.

I 15 är hardet varit aktuellt med ett nytt polishus i Malmö. Den nuvarande ordningen med splittrade resurser på ett antal ställen försämrar polisens effektivitet. Av budgetpropositionen framgår att Malmö får vänta ytterligare på sitt nya polishus.

Förseningen kommer att fördyra polishuset med 1,5 till 3 milj. kr. Dessutom kan påpekas att man redan har upphandlat byggnadsmaterial för 30

milj. kr. och att leverantörer och entreprenörer kommer att höja sina priser allteftersom tiden går.

I ett läge när sysselsättningssituationen i Malmöregionen är prekär måste alla tillfällen tas till vara för att minska arbetslösheten. Polishuset i Malmö bör därför påbörjas under innevarande kalenderår.

Riksdagen bör uttala att färjeleden Ystad-Rönne klassas som lång rutt. En sådan ändring innebär möjlighet till skattefri försäljning ombord. Därigenom stärks resandefrekvensen, som i sin tur kan innebära förbättrad vintertidtabell. (1 dag saknas t.ex. daglig dubbeltur.)

Hemställan

Med hänvisning till vad som anförts i motionen hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen uttalas om ett pilotprojekt i Malmöhus län med frivillig arbetsdelning.
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om lägre ingångslönersom ett pilotprojekt i Malmöhus län.
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående forsknings- och utbildningsinsatser i Malmöhus län.
4. att riksdagen begär att regeringen uppdrar åt länsstyrelsen i Malmöhus län att studera möjligheterna till ytterligare trädplantering längs länets vägar.
5. att riksdagen som sin mening uttalar att fullskaleanläggningen för etanolframställning lokaliseras till Mellanskane.
6. att riksdagen hemställer att regeringen tar upp överläggningar med danska staten angående föroreningar av Öresund.
7. att riksdagen begär att regeringen uppdrar åt naturvårdsverket att göra en sammanställning av internationell forskning och forskningsresultat i frågan om stranderosioner.
8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående järnvägarna i Malmöhus län liksom angående trafiken på Sturups flygplats.
9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förbindelserna över Öresund.
10. att riksdagen hos regeringen begär en översyn av Lex Öresund.
11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om en breddad gymnasieutbildning i Ystad med en idrottslinje knuten till handboll.
12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om en idrottslinje knuten till fotboll i gymnasieutbildningen i Helsingborg.
13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om ett nytt polishus i Malmö.
14. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som ut-

talas om färjeförbindelser Ystad-Rönne.

15. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att sjukgymnastutbildningen i Lund bör förbli under statlig huvudman.

16. att riksdagen hos regeringen begär en utredning om hur och när de medellånga vårdutbildningarna kan överföras till statligt huvudmannaskap; utredningen bör också omfatta förslag till finansiering.

17. att riksdagen begär att regeringen låter utreda försöksverksamhet med totalansvar för exempelvis ADB-linjerna i motionens anda.

Mot. 1985/86

A461

Stockholm den 27 januari 1986

Hans Petersson (fp)

i Röstänga

Karin Ahrlund (fp)

Siw Persson (fp)

Margitta Edgren (fp)

Kjell-Arne Welin (fp)